

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Πέτρος Πασιαρδής
Καθηγητής Εκπαιδευτικής Ηγεσίας
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
email: p.pashiardis@ouc.ac.cy

Κεντρική Ομιλία στην Ημερίδα που διοργανώνει ο Κυπριακός
Όμιλος Εκπαιδευτικής Διοίκησης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
Κύπρου με τίτλο

«Παιδαγωγική ηγεσία και (αυτο)αξιολόγηση»

31 Οκτωβρίου 2015

Συνεδριακό Κέντρο «Φιλοξενία»

Δομή της παρουσίασης

- ✓ Εκπαίδευση σε μια εποχή παγκόσμιων προκλήσεων
- ✓ Ο Ρόλος των Διευθυντών Σχολείων
 - Το Ερευνητικό Πρόγραμμα LISA
- ✓ Αξιολόγηση- Βασικοί Στόχοι σε ένα Σύστημα Αξιολόγησης
- ✓ Αποτίμηση του βαθμού επίτευξης των στόχων-κόστος και δυσκολίες
- ✓ Αξιολόγηση- διαμορφωτική και τελική
- ✓ Συστήματα αμοιβών και η επίδρασή τους
- ✓ Βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν ένα νέο σύστημα αξιολόγησης
- ✓ Συμπερασματικά

Εκπαίδευση σε μια
εποχή παγκόσμιων
προκλήσεων

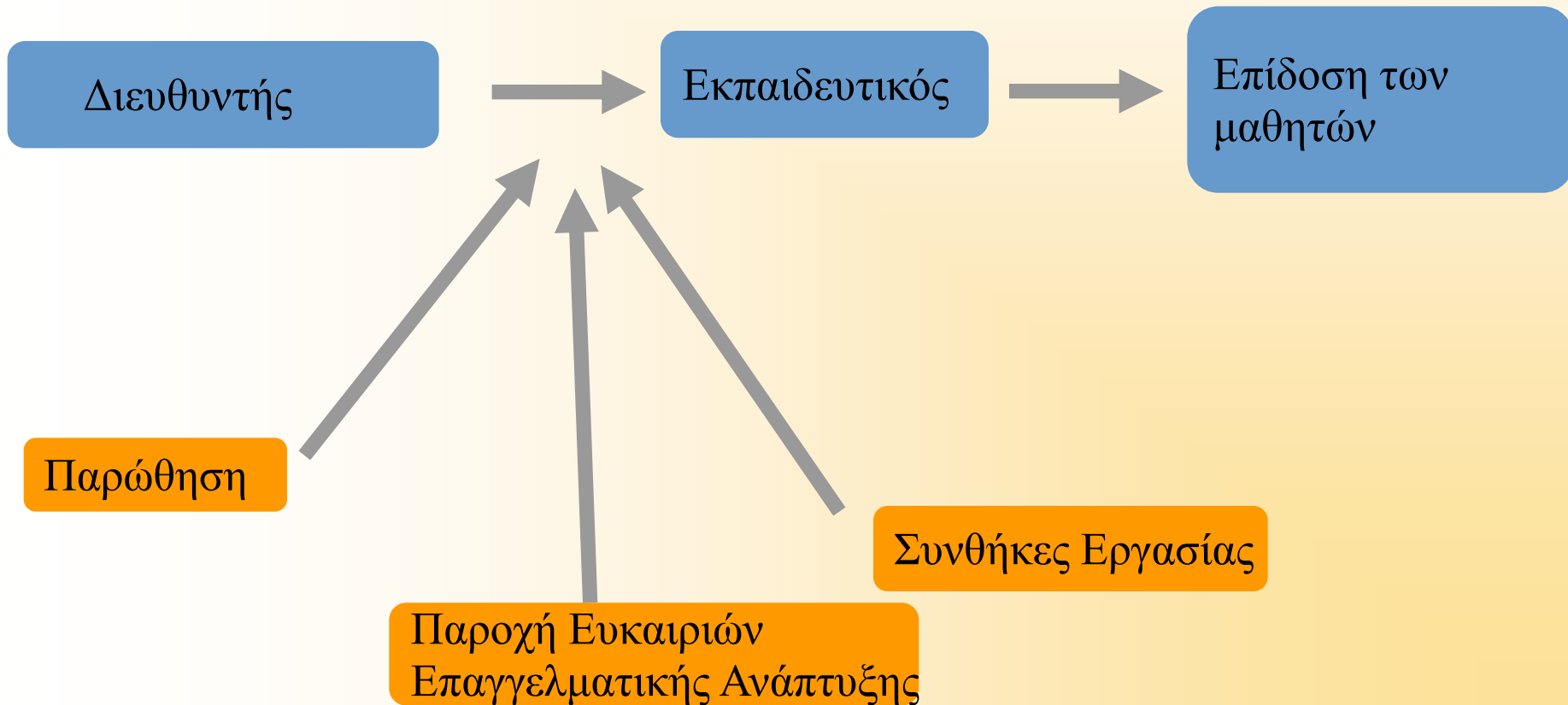
ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ

- Οι δημογραφικές αλλαγές που συμβαίνουν σε όλο τον κόσμο με τις μετακινήσεις των πληθυσμών.
- Οι σχετικά πρόσφατες μεταμορφώσεις της παγκόσμιας οικονομίας από αγροτική/γεωργική, στη βιομηχανική, στην πληροφορική και τώρα στη βιογενετική.

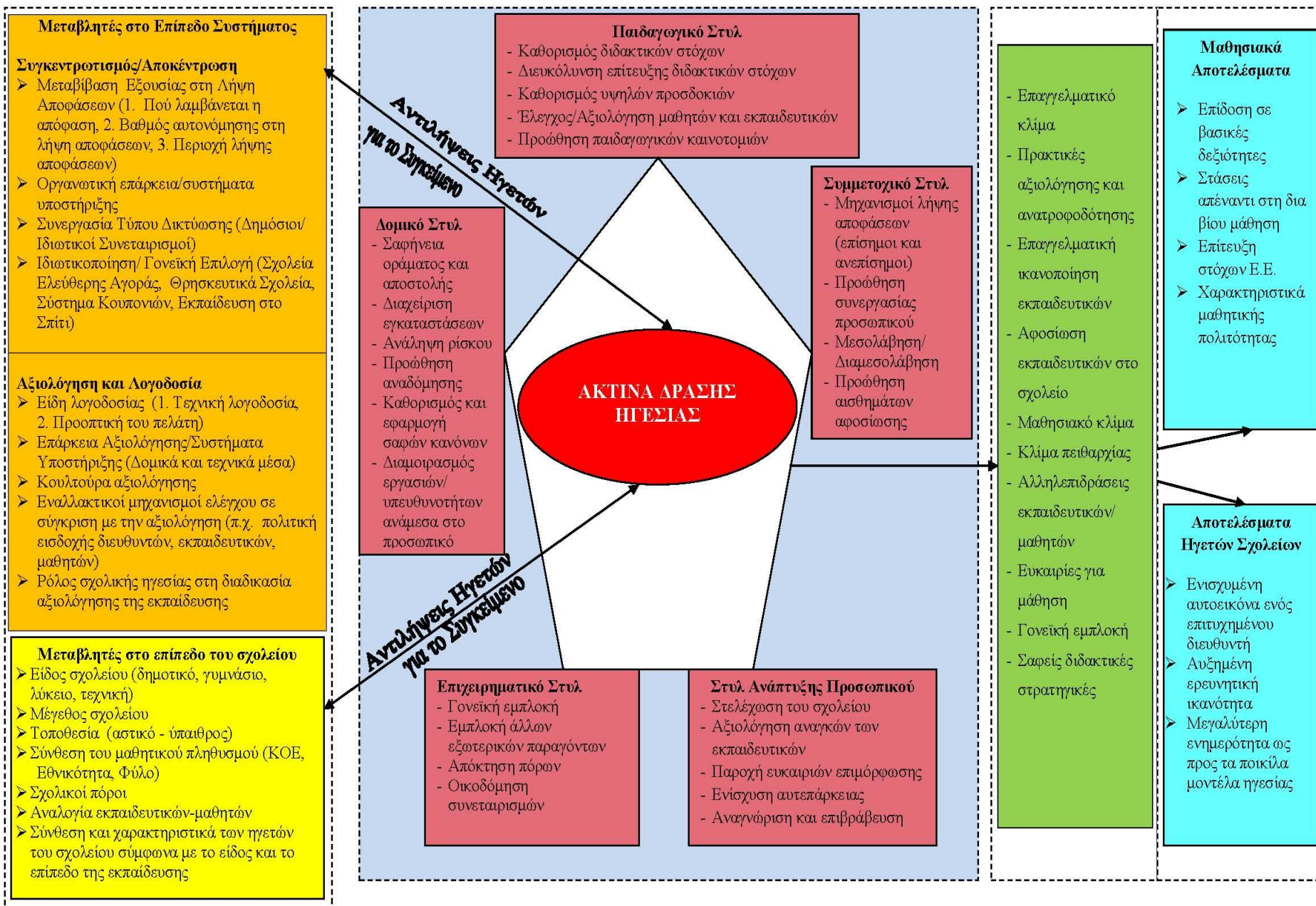

Ο Ρόλος των
Διευθυντών Σχολείων

Οι διευθυντές έχουν (κυρίως) μια διαμεσολαβητική (έμμεση/mediated)* επίδραση στις επιδόσεις των μαθητών τους

* e.g. Hallinger and Heck 1998

Αξιολόγηση- Βασικοί Στόχοι
και Ερωτήματα σε ένα
Σύστημα Αξιολόγησης

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού είναι η διαδικασία μέσα από την οποία η ηγεσία ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή μιας σχολικής μονάδας συγκεντρώνει πληροφορίες, σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία και τον εκπαιδευτικό ειδικότερα, όπως και για το όλο μαθησιακό περιβάλλον της σχολικής μονάδας γενικότερα, με σκοπό τη βελτίωσή της.

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Κάθε σύστημα αξιολόγησης πρέπει να απαντά στα πιο κάτω ερωτήματα:

- Για ποιον;
- Από ποιον;
- Για ποιο σκοπό;
- Υπάρχει ουσιαστική και άμεση διασύνδεση μεταξύ της ποιότητας της διδασκαλίας και της ποιότητας της μάθησης που λαμβάνει χώραν;

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΕ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Τρεις πρέπει να είναι οι στόχοι ενός συστήματος αξιολόγησης:

- ❑ η ποιοτική βελτίωση του εκπαιδευτικού επαγγέλματος
- ❑ η επαγγελματική ανέλιξη των αποτελεσματικών εκπαιδευτικών, και
- ❑ η ποιοτική βελτίωση και αναβάθμιση της μάθησης που λαμβάνει χώρα στα σχολεία.

Αποτίμηση του
βαθμού επίτευξης των
στόχων-κόστος και
δυσκολίες

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΡΟΠΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Η αποτίμηση σχετίζεται άμεσα με τους στόχους που έχουν τεθεί από τον οργανισμό ή το σχολείο και με το άτομο που το αφορά. Τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των τρόπων αποτίμησης:

- Σε ποιο βαθμό εξετάζουν το έργο του υποψήφιου συνολικά;
- Πόσο αντικειμενικά είναι τα έντυπα και οι τρόποι αποτίμησης του έργου που χρησιμοποιούμε;
- Σε ποιο βαθμό οι τρόποι αποτίμησης μπορούν να ελεγχθούν ή να επηρεαστούν από τα μέλη του οργανισμού;

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΠΟΙΟΥ

- ✓ Όλοι οι τρόποι αποτίμησης πάντα έχουν μεγάλο κόστος (τόσο σε έμψυχο όσο και σε άψυχο υλικό).
- ✓ Όσο πιο αντικειμενικό γίνεται το σύστημα, τόσο μεγαλύτερο είναι το κόστος του.
- ✓ Η δυσκολία της αποτίμησης του έργου κάποιου απορρέει από το γεγονός ότι ακόμα και το πιο αντικειμενικό σύστημα δεν παύει να είναι υποκειμενικό.
- ✓ Η ελαχιστοποίηση της υποκειμενικότητας που αναπόφευκτα υπεισέρχεται στη διαδικασία είναι ίσως η μόνη ελπίδα.

Αξιολόγηση-
διαμορφωτική και
τελική

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗΣ

- ✓ Η διαμορφωτική και η τελική αξιολόγηση είναι τα δύο είδη αξιολόγησης.
- ✓ Η διαμορφωτική δίνει μηνύματα στον εργαζόμενο για τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του.
- ✓ Η τελική αξιολόγηση δίνει μηνύματα στον εργαζόμενο σε σχέση με τους στόχους του οργανισμού.
- ✓ Η ανατροφοδότηση την οποία ζητά και ανακαλύπτει ο ίδιος ο εργαζόμενος έχει συνήθως τη μεγαλύτερη συσχέτιση με τη βελτίωση στην απόδοση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΩΣ ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Με την αξιολόγηση της απόδοσης, ο οργανισμός προσπαθεί να πάρει αποφάσεις που σχετίζονται με:

- την καταλληλότητα των στόχων εργασίας
- τις αυξήσεις στο μισθό, και
- τις προαγωγές.

Συστήματα αμοιβών
και η επίδρασή τους

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΜΟΙΒΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

- Είναι τα θετικά συναισθήματα ικανοποίησης που εμφανίζονται ως απόρροια των διαφόρων δραστηριοτήτων μας μέσα στον οργανισμό (χώρο εργασίας).
- Είναι πολύ δυνατές και έντονες αμοιβές διότι τις δίνουμε οι ίδιοι στον εαυτό μας όταν τις χρειαζόμαστε και κανείς δεν μπορεί να τις πάρει πίσω.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΜΟΙΒΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

- Είναι όλες οι χειροπιαστές και άλλες αμοιβές που δίνουν οι άλλοι σε μας, π.χ. αύξηση στο μισθό, προαγωγές, διάφορα άλλα ωφελήματα από την εργασία (αυτοκίνητο, σπίτι, εξοχικές κατοικίες, τηλέφωνο, κτλ.), σύμβολα, status (μεγάλο γραφείο, προσωπικό επιστολόχαρτο, ξεχωριστός χώρος στάθμευσης κτλ.)

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑΣ

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ

Τα πορίσματα διαφόρων ερευνών υποστηρίζουν ότι οι αμοιβές επενεργούν θετικά:

- ✓ στην απόδοση των εργαζομένων η οποία αυξάνεται όσο αυξάνονται και οι διάφοροι τύποι αμοιβών (expectancy theory).
- ✓ στη συχνότητα απουσίας από την εργασία διότι μειώνονται οι συχνές απουσίες του προσωπικού.
- ✓ στα αισθήματα αφοσίωσης που νιώθει ο εργαζόμενος προς τον οργανισμό που τον εργοδοτεί, κάτι που επηρεάζει τον ενθουσιασμό και την παραγωγικότητά του στο χώρο εργασίας.

Βασικές αρχές που
πρέπει να διέπουν ένα
νέο σύστημα
αξιολόγησης

ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η εκπόνηση ενός νέου συστήματος αξιολόγησης για τους εκπαιδευτικούς της χώρας μας διευκολύνεται όταν στηρίζεται σε αρχές.

Το προτεινόμενο νέο σύστημα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

- **Δικαιοσύνη:** Δίκαιη αντιμετώπιση του κάθε εκπαιδευτικού όσον αφορά τις διαδικασίες διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης.
- **Αξιοκρατία:** Η πρόοδος, η ανέλιξη και η εξέλιξη της επαγγελματικής πορείας του κάθε εκπαιδευτικού θα πρέπει να οφείλεται στην αξία, τις γνώσεις, τις ικανότητές του.
- **Εγκυρότητα και Αξιοπιστία:** Εγκυρότητα και αξιοπιστία διαδικασιών, μετρήσεων και εργαλείων.
- **Επιστημονικότητα:** Η διαμόρφωση έγκυρων και επιστημονικά θεμελιωμένων εργαλείων αξιολόγησης.

- **Απλότητα και Λειτουργικότητα:** Το σύστημα αξιολόγησης θα πρέπει να είναι απλό και κατανοητό.
- **Συμμετοχικότητα:** Για την επιτυχή εφαρμογή ενός νέου συστήματος αξιολόγησης, απαραίτητη προϋπόθεση είναι τα ίδια τα άτομα, που θα βιώνουν άμεσα το σύστημα, να εμπλακούν ενεργά.
- **Διαφάνεια:** Ο κάθε εκπαιδευτικός θα γνωρίζει πότε θα αξιολογηθεί, τις μεθόδους αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθούν, τα κριτήρια της αξιολόγησής του, καθώς και τα αποτελέσματα της όλης διαδικασίας.
- **Σεβασμό:** Σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και προστασία των προσωπικών δεδομένων που προκύπτουν από τις διαδικασίες αξιολόγησης.

- **Αναγνώριση:** Αναγνώριση της ποιοτικής διδασκαλίας με τη δημιουργία ενός συστήματος που θα επιζητεί, θα αναγνωρίζει και θα αμείβει τους αποτελεσματικούς εκπαιδευτικούς.
- **Ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπινου δυναμικού στην εκπαίδευση:** Μέσα από τις προτεινόμενες διαδικασίες αξιολόγησης να καλύπτονται οι επαγγελματικές ανάγκες των εκπαιδευτικών.
- **Διάκριση των μορφών αξιολόγησης:** Εσωτερική αξιολόγηση σχολικών μονάδων, εξωτερική αξιολόγηση σχολικών μονάδων, διαμορφωτική-συμβουλευτική αξιολόγηση.

- **Συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση του συστήματος:** Ανάπτυξη διαδικασιών που θα επιτρέπουν την αξιολόγηση του προτεινόμενου συστήματος.
- **Βελτίωση εκπαίδευσης:** Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης διδασκαλίας στους μαθητές μέσω της ποιοτικής αναβάθμισης των εκπαιδευτικών.
- **Υπεύθυνη ενημέρωση πολιτείας:** Παροχή έγκυρων πληροφοριών στην κοινωνία όσον αφορά στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και τα επίπεδα αποτελεσματικής διδασκαλίας.

Συμπερασματικά

Σε τελευταία ανάλυση, ποιο σύστημα αξιολόγησης του έργου των εκπαιδευτικών θα επικρατήσει σε μια δεδομένη εποχή είναι συνάρτηση:

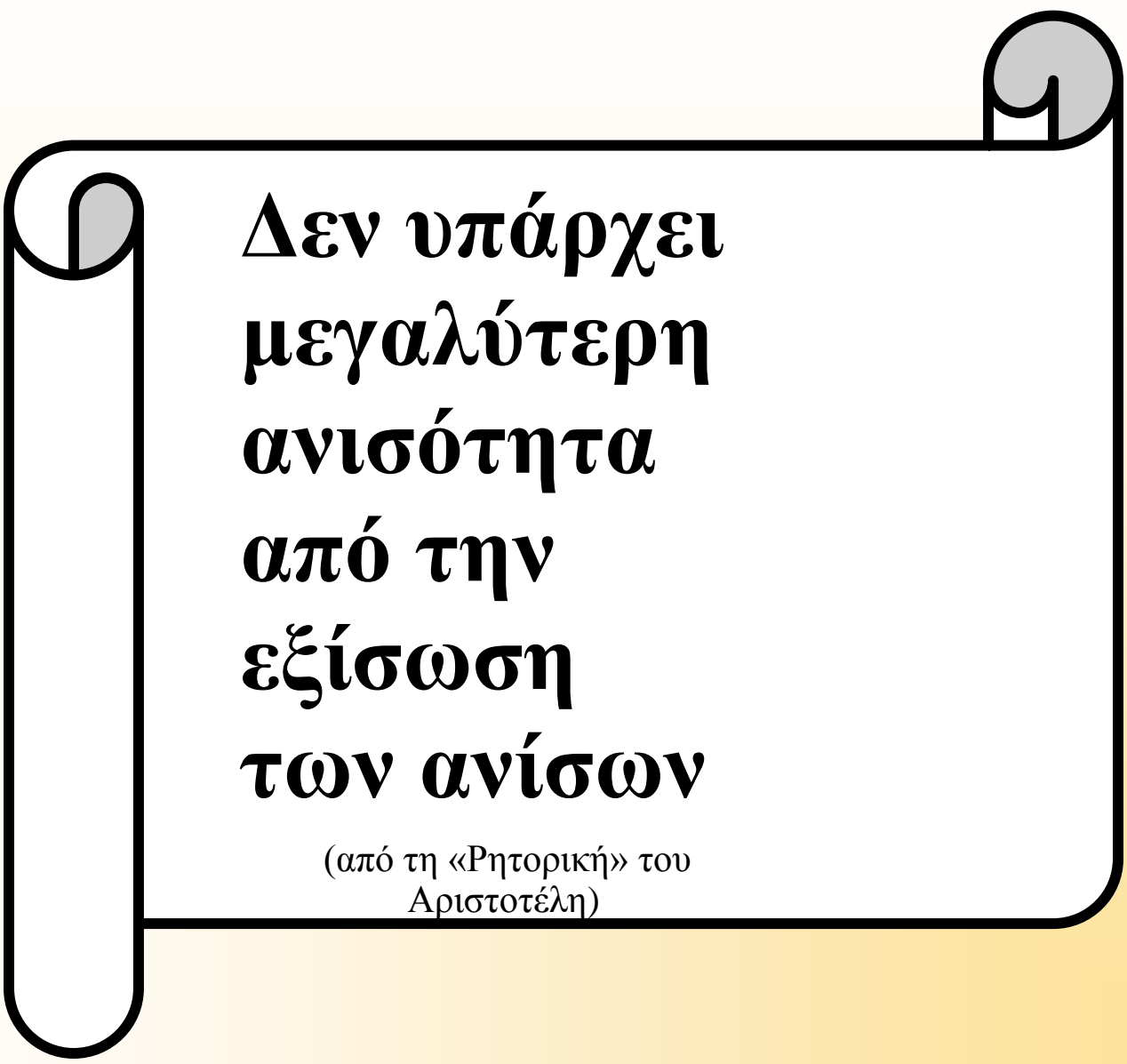
- ✓ (α) του ευρύτερου κοινωνικού συστήματος και του παιδαγωγικού ιδεώδους που ισχύει σε μια κοινωνία (ατομικό, κοινωνικό, ανθρωπιστικό ιδεώδες)
- ✓ (β) της προσωπικότητας και προσόντων του αξιολογητή και
- ✓ (γ) του όλου κλίματος που επικρατεί σε ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σύστημα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΗΣ

Ο αποτελεσματικός αξιολογητής:

- ✓ ανακαλύπτει προσωπικούς σκοπούς αξιολόγησης
- ✓ είναι γνώστης της δικής του συμπεριφοράς
- ✓ αποκτά την ικανότητα της ροής
- ✓ επιδιώκει να επηρεάσει τους εκπαιδευτικούς, όταν ο ίδιος βρίσκεται στο τρίτο στάδιο ωρίμανσης
- ✓ είναι μια ηγετική προσωπικότητα

(προσαρμογή από Πασιαρδής και Πασιαρδή, 2000)

**Δεν υπάρχει
μεγαλύτερη
ανισότητα
από την
εξίσωση
των ανίσων**

(από τη «Ρητορική» του
Αριστοτέλη)